

Déu vos salve ,Maria,
plena de gràcia.
El Senyor és amb Vós,
beneïda sou Vós
entre totes les dones.
I beneït és el Fruit
del Vostre Sant Ventre, Jesús!
I el meu rés començava
callat, en aquell instant.
Rés que perdura encara.
Rés que durarà tant
com visqui el Fill de Glòria
que és nat aquesta nit.
Com durí a memòria.
Com, fins a l'infinit
dels temps, el necessari
el món per als seus mals
si Sa Sang i mes llàgrimes
no us basten per rentar-ls.

15. Sant Josep

Oh, Déu, que des del si de Na Maria
un somni m'enviàreu ple de cel
i em demanàreu que li fos fidel
a desgrat del que l'ull em descobria!
Ara us veig fet Infant i sou fill meu
-pobre fuster aureolat de glòria!-;
amb el ribot guanyaré el pa d'un Déu
que l'ha de dar al món perquè no mori.

18. La nit de Nadal

L'estel brilla en la nit pura
i es detura al firmament.
Els camps són sembrats d'argent.
Fa una nit quieta, segura.
Si no pot ser un crit del vent,
no sentiu com un lament,
com un plor de criatura?

19. El plor de l'infant Jesús

Oh, plor que penetra el món!
Enmig del seu son pregon,
el cor de cada home plora.
Què cau dels ulls adormits
lliscant pels rostres rendits?
Quina tristesa els acora?
També cau dels ulls del cel,
llàgrima de llum, l'estel,
que es fon a dins el pessebre
en l'Infant que l'ha cridat
així que els ulls ha badat
ferint d'esclat la tenebra.

21. Els tres Reis

I apareixen els tres Reis,
els mantells blancs de gebrada.
Tots s'atansen a Jesús
amb el cor ple d'alegria.
Els Reis es van inclinant
amb gran gest de cortesia.
L'Infant se'ls mira seriós.
Callen, Josep i Maria.
La mula i el bou, atents,
drecen l'orella i espïen.
Déu vos guard, Josep!
Déu vos guard, Maria!
Venim a adorar
l'Infant que us naixia.
Què li donarem
que ben grati li sia?
El Rei Melcior:
-Rebeu, Senyor, aquest munt d'or
per instaurar el Reialme.
El rabadà:
-Però si és un Rei pastor!
Una veu d'àngel:
-Per guanyar-se el vostre cor
es farà esclau de l'amor.
Per ceptre durà una palma.
El Rei Gaspar:
-Jo us dono un cofret d'encens
que com a Déu us honora.
El rabadà:

-Un Déu que neix com els nens!
Una veu d'àngel:
-No és pas l'altar de fum dens,
sinó l'esperit intens
de veritat, que l'enamora.
El Rei Baltasar:
-De mirra ofereixo un vas
que és de la mort presentalla.
El rabadà:
-Si és Déu, no es morirà pas!
Una veu d'àngel:
-Tres jorns després del traspàs
volarà cap al cel ras
abandonant la mortalla.
Una pastora:
-Mireu-lo, quin bé de Déu!
Quines manetes tan fines!
Una veu d'àngel:
-El Nen té els braços en creu
i la palla li fa espines.
Un pastor:
-Jo vull donar-li aquest ram,
que està tan ple de groselles.
Una veu d'àngel:
-Sobre els peuetes de l'Infant
hi surten gotes vermelles.
Un pastor:
-Jo li tiro un clavell
collit a punta de dia.
Una veu d'àngel:
-El clavell cau al costat
i sagna com la ferida.
Una pastora:
-Quin bressolet tan bufó
que li fa la menjadora!...
Una veu d'àngel:
-A punt de resurrecció
com un cos que el cel enyora.
El rabadà:
-Jo, si el Nen Jesús ho vol,
faré sonar el flabiol,
que ho faig de molt bona gana.
I si ho volen festejar,
apa! doneu-vos la mà
i ballem una sardana.

22. L'Hosanna

I tot es transfigura en un moment.
Un àngel sobrevola tot Betlem,
com vent de Déu que l'ample espai agita.
I un gran toc de trompeta furient,
que esquinça el cel de cap a cap, suscita
en l'esperit dels que adoren, espavent.
Però no dura pas el bell esglai,
perquè del cel ja cau, com un desmai,
un estol d'àngels que a l'encís invita.
Tot el que fou espant, crit i remor,
és ara beatitud, impuls d'amor
que els cors i el cel inflama de pregària.
Reis i pastors, tothom s'ha agenollat
al davant de l'Infant il·luminat
per la claror que vessa de l'alçària.
Reis i pastors, tothom s'ha agenollat
al davant de l'Infant.
Vibren mil harmonies dalt dels cels.
En la nit clara han mort tots els estels,
i un bes immens travessa la natura.
Els braços cerquen els braços germans.
Reis i pastors s'estrenyen fort les mans
i el llavi diu una paraula pura:

23. Glòria

Glòria a Déu!
Glòria a Déu! Cantem! Glòria en l'altura!
Glòria a Déu i a tota criatura!
Pau a la terra!
Mai més pecat!
Mai més cap guerra!
Mai més pecat!
Pau als homes de bona voluntat!
Glòria!
Pau als homes de bona voluntat!
Pau!

kursaal

diumenge, 14 de gener de 2024
18 h - KURSAAL MANERSA - Sala Gran

MÚSICA

EL PESSEBRE

Lletra: Joan Alavedra

Música: Pau Casals

Orquestració: Enric Casals / Antoni Ros Marbà

Direcció: Daniel Mestre

SOLISTES: Elena Mateo, soprano / Mireia Pintó, mezo-soprano / Joan Francesc Folqué, tenor / Ferran Albrich, baríton / German de la Riva, baix.

CORS: Coral Canigó de Vic, Coral Mixta d'Igualada, Orfeó Manresà, Coral Càrmina de Barcelona.

ORQUESTRES: Orquestra Terres de Marca i Orquestra de Cambra de Vic.

Una coproducció de Vic, Ripoll, Igualada i Manresa.

Amb el suport de la Federació Catalana d'Entitats Corals (FCEC), Generalitat de Catalunya, L'Atlàntida- Centre d'Arts Escèniques d'Osona, Ajuntament de Ripoll, Parròquia Monestir de Santa Maria de Ripoll, Diputació de Girona, Ajuntament d'Igualada, Parròquia de Santa Maria d'Igualada, Teatre Kursaal de Manresa.

Organitza Contrapunt – Plataforma per a la producció d'activitats musicals

ORGANITZA

AMB EL SUPORT

EL PESSEBRE

Gestat en ple exili, fruit de l'amistat entre Casals i Alavedra, des de la seva estrena el 1960 l'oratori El Pessebre ha representat un poderós missatge pacifista que Casals, en la seva "creuada per la pau", va portar en els seus darrers anys a diversos escenaris d'arreu del món. L'origen del poema es remonta a la nit de Nadal de 1934 quan Alavedra tornà a casa després d'estar empresonat amb el govern català al vaixell Ciudad de Cádiz pels fets d'octubre. Amb la seva filla petita Maria van fer el pessebre i ella li va demanar que fes parlar les figures. Aquella nit es posà a escriure el poema en una llibreta que li regalà a la petita Maria.

L'any 1939, amb l'esclat de la Guerra Civil, la família Alavedra creuà els Pirineus per exiliar-se a la Catalunya Nord, on es retrobaren amb el seu amic Pau Casals, amb qui van compartir la Vil·la Colette a Prada de Conflent. L'any 1943, el Poema del Pessebre va guanyar els Jocs Florals de Perpinyà i Casals decidí musicar-lo. Fou el seu germà Enric qui l'instrumentà per a gran orquestra. En aquesta producció oferirem la nova orquestració d'Antoni Ros Marbà per a orquestra més reduïda, estrenada al Palau de la Música Catalana el 22 d'octubre de 2023, el dia exacte del 50è aniversari de la mort de Pau Casals.

Programa

Primera part

PRÒLEG

1. Preludi
2. L'anunciació als pastors

CAP A BETLEM

4. El pescador
6. L'estel
8. La vella que fila

LA CARAVANA DELS REIS D'ORIENT

9. La caravana
10. Els tres patges
11. Cor de camells
12. Cor dels Reis Màgics

Lletres

1. Preludi

2. L'anunciació als pastors

Un àngel d'ales daurades
vola al recer dels pastors,
es posa dalt de la branca
i els canta aquesta cançó:
-Deixeu la sopa i la gerra,
preneu samarra i bastó,
i alceu-vos prest i seguïu-me.
Els xais ja els guardarà el gos.
-No heu sentit quina veu fina?
-Era veu o violí?
-Era un bel d'anyell en somnis.
-Era l'aigua. Un rajolí
que lliscava en tou de molsa
per no despertar el matí.
-No seria aquell estel
que brilla tant dalt del cel?
Mireu-lo com fa camí!...
Suaus voladúries
fan fremir els espais.
Cèliques cantúries
encisen els xais
que el pastor governa
amb el flabiol.
Fins la flama viva
detura el seu vol.
I, de cop, la nit s'aquieta.
Es fa un silenci molt gran
i una veu suspesa en l'aire
modula, d'un to vibrant:
-Pastors, correu! A un estable
dels afores de Betlem
s'hi ha acomplert un miracle
com mai més cap no en veurem.
El Fill de Déu en persona
és nat a la nostra carn.
El fill de Déu és nat
i fa un plor de criatura...
Glòria a Déu en l'altura!

Segona part

EL PESSEBRE

14. La Mare de Déu
15. Sant Josep

L'ADORACIÓ

18. La nit de Nadal
19. El plor de l'infant
21. Els tres reis
22. Hosanna
23. Glòria

Informació
sobre els
intèrprets

Aneu-hi, pastors, volant!
L'estel us farà de guia.
La meua veu, companyia.
Un pastor agafa un pollastre,
l'altre un anyellet ben fi,
l'altre un xai de la ramada,
l'altre un gall dindi polit.
De mel una gerra plena
s'emporta el que és més petit.
Quan passaven la carena
tot just trencava el matí.

4. El pescador

A la riba humida
seu el pescador.
-Veni amb nosaltres?-
li fan els pastors.
-D'aquest riu que passa
espio el corrent.
En l'ona lluenta
cerco el peix d'argent
que amb la cua viva
travessa els cristalls
transparents i frescos
dels amagatalls
on mon ham l'espera
amb l'esquer traïdor
a l'ombra que en l'aigua
fa el saüquer d'or.
-Doncs au, bona pesca!
Seguim endavant.-
D'amagat dels pares
digueu a l'Infant
que li pesco els peixos
que haurà de donar
a les grans gentades
que iran a escoltar
les santes paraules
que voldrà dictar.
Ell, el Gran Pescaire,
se n'alegrarà.

6. L'estel

L'estel esclata
de llum de plata.
Blava celística
vesteix la nit.
En dolç ensomni
dorm la natura
com extasiada
per l'infinit.
Ni el vent sospira
ni l'aigua canta
i l'au nocturna
calla el seu crit.
Pel prat fulgura
claror encantada.
Per l'herba passa
un raig d'estel.
I quan il·lumina
la branca nua
les flors esclaten
al bes del cel.

8. La vella que fila

Hi ha una àvia que fila
al peu d'un portal.
-Veni amb nosaltres! És nit de Nadal!
-Vosaltres rai... Els xais us dormen sols,
i al matí us els vigila el gos d'atura.
La meua feina, sols la puc fer jo
i, si és dolça a les mans, al cor és dura.
He de filar per teixir-ne un drap
que guardarem amb herbes oloroses
fins que, un dia terrible, el que ara és nat,
passi les seves hores doloroses.
Ja em sembla veure'l com, carrer amunt,
trampolant per les pedres punxegudes,
va arrossegant la creu, i mira amb un
esguard ardent
el posat de la gent,
les boques mudes.
I una dona s'avança, no pot més;
el rengle dels soldats burla, lleugera,
i, amb un drap que és d'aquest que jo faré,
li eixuga el rostre, sang i polseguera,
i suor i llàgrimes, angoixa mortal,
i li dóna el consol d'un drap frescal
que Déu segella de sa lmatge Vera.
També el veig dalt d'un cim tempestuós,
el llamp ferint la negra nuvolada,
la terra somoguda amb tremolors,
el vent irat batent la creu alçada.
I ell, clavat dalt, amb el cabell dispers
voleiant sobre el rostre de dolcesa,
amb el cos minso tot ratllat de sang
que s'escola en filets per sa nuesa.
I, a mitjanit, un grup d'amics fidels
baixa el seu cos, despulla erta i morta,
i, a la claror indecisa dels estels,
l'embolcalla en un drap i se l'emporta...
I és aquest drap, pastors, altra vegada,
el que l'acollirà en aquell instant.
Digueu, doncs, a l'Infant, que aquesta vella
no va a adorar-lo perquè està filant.
Digueu-l'hi baix, que no ho sentí la Verge.
Pobra Mareta que ha de patir tant...

9. La caravana

Per la carena de la muntanya
gran caravana va endavant,
tres Reis com torres
sobre camells van cavalcant.
A peu, els patges, amb una corda,
les bèsties altes van estirant.

10. Els tres patges

Encara no hi som?
És la fi del món!
No faig cap més passa.
Que crua és la nit!
Quin fred tinc als dits!
El morro pansit
dels camells es glaça.
La neu cau a flocs

i anem sense esclaps.
Bé, vaja! Això és massa!
Hem passat mercats,
hostals i ciutats
plens de veus amigues,
i, au! Apa! Endavant!
No t'hi encantis tant!
Marxa, travessant
deserts i garrigues!
Els se van xalant
i tu vés sirgant
amb dàtils i figues.
I, al capdavall, què?
Aneu a saber...
Me'n faré l'estrella!
Adéu, cavaller
i sabre i corser!
Adéu, mercader!
Ai, adéu, donzella!
No tinc ulls per a res,
puc mirar, només,
amunt, a l'estrella.
Palmera reial,
caseta frescal,
ombra regalada.
Filets d'ulls de cel,
colom sense fel,
pastisset de mel,
coqueta ensucrada.
Pati acollidor,
brollador sonor.
Esposa estimada!

11. Cor de camells

Del llunyà Orient
un estel lluent
ens guia amb llum bella.
Venim lentament
del sorral calent
seguint una estrella.
De la gran claror
sense transició
som al fred que pela.
Els geps entumits,
els genolls rendits
i la carn se'ns gela.
Que en són de pesats
els pendants sobtats
d'aquestes muntanyes!
Quan s'acabarà
tan llarg caminar
per terres estranyes!

12. Cor dels Reis Màgics

Només nosaltres sabem el misteri
del naixement d'aquest Petit.
Per signes i estels veiem l'encanteri
d'aquesta augusta nit.
De terres llunyes venim a veure
si els nostres càlculs han reeixit.
Aquest matí ja podem creure
que el curs dels astres no ha mentit.
Quan l'estel pari en l'angle abstracte
que en el cel ample dibuixem,
tindrem, dessota, el lloc exacte
que, des de fa tant temps, cerquem.
Dins un portal, un pobre estable.
I dins l'estable, el Nen.

14. La Mare de Déu

Volia ser serventa
de casa del Senyor.
I mentre, agenollada,
a Déu, amb un gran plor
li deia: "En sento indigna
de gosar voler tant",
la finestra s'obria
i m'omplia d'espant.
Un àngel d'ales blanques
s'estava davant meu.
-Salve, Maria!-em deia-
Seràs Mare de Déu.